

Lag

om ändring av lagen om förfarandet vid rådgivande kommunala folkomröstningar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om förfarandet vid rådgivande kommunala folkomröstningar (656/1990) lagens rubrik, 1—7 §, 8 § 2 mom., 9 § 1 mom., 10 § 2 mom., 12 § 1 mom. samt 13, 14, 16, 17 och 19 §, av dem 1 och 4 § sådana de lyder i lag 1649/1995, 2 §, 12 § 1 mom. och 16 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 716/1998, 5, 7 och 17 § sådana de lyder i lag 716/1998 samt 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1130/2019, samt

fogas till lagen en ny 2 a §, till 8 §, sådan den lyder i lag 1130/2019, en rubrik och ett nytt 4 mom., till lagen en ny 8 a §, till 9 § en rubrik och ett nytt 3 mom., till 10 § en rubrik, till 11 §, sådan den lyder i lag 716/1998, en rubrik och ett nytt 2 mom., till 12 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 716/1998, en rubrik, till 15 § en rubrik, till 18 §, sådan den lyder i lag 716/1998, en rubrik och till 20 § en rubrik som följer:

Lag

om förfarandet vid rådgivande folkomröstningar i välfärdsområden och kommuner

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag gäller förfarandet vid rådgivande folkomröstningar i välfärdsområden enligt 31 § i lagen om välfärdsområden (/) och vid rådgivande kommunala folkomröstningar enligt 24 § i kommunallagen (410/2015).

2 §

Tidpunkten för folkomröstning

En folkomröstning i välfärdsområdet anordnas den söndag som välfärdsområdesfullmäktige bestämmer och en kommunal folkomröstning den söndag som kommunfullmäktige bestämmer. Det kan dock inte bestämmas att en omröstning ska anordnas på nyårsaftonen eller nyårsdagen, trettondagen, påskdagen, valborgsmässoaftonen eller första maj, pingstdagen, självständighetsdagen eller julaftonen, juldagen eller annandag jul. Det får inte heller bestämmas att en omröstning ska anordnas i samband med statliga val eller en statlig folkomröstning.

2 a §

Anordnande av folkomröstning

En kommunal folkomröstning anordnas röstningsområdesvis enligt den indelning i röstningsområden som senast har bestämts med stöd av 8 § i vallagen (714/1998). Kommunfullmäktige kan dock besluta att flera röstningsområden i kommunen ska ha ett gemensamt röstningsställe.

Det är även möjligt att rösta på förhand per brev (*brevröstning*) enligt vad som föreskrivs nedan.

Välståndsrådesfullmäktige kan besluta att en folkomröstning i välståndsrådet anordnas i välståndsrådets samtliga kommuner endast som brevöstning. Kommunfullmäktige kan besluta att en kommunal folkomröstning anordnas på motsvarande sätt. Vid brevöstning kan brevöstningshandlingarna som avses i 9 § 1 mom. returneras i enlighet med 10 § till den kommunala centralvalnämnden fram till klockan 20 den söndag som har bestämts vara röstningsdag.

Om det har bestämts att en omröstning ska anordnas i samband med välståndsrådesval och kommunalval, tillämpas inte 1—3 mom., utan omröstningen anordnas i enlighet med 4 § i vallagen genom förhandsröstning och röstning på valdagen. Förhandsröstning vid folkomröstning anordnas dock endast på respektive välståndsrådes eller kommuns område.

3 §

Beslut om att anordna folkomröstning

Välståndsrådesfullmäktige eller kommunfullmäktige ska fatta sitt beslut att anordna en folkomröstning senast den 60 dagen före röstningsdagen. Om en folkomröstning anordnas i samband med välståndsrådesval och kommunalval, ska beslutet fattas senast den 90 dagen före röstningsdagen.

När fullmäktige beslutar att anordna en folkomröstning ska fullmäktige samtidigt besluta om föremålet och tidpunkten för omröstningen och om de alternativ som ska föreläggas de röstande. Alternativen får anges på samma röstsedel, men varje alternativ kan också ha sin egen röstsedel. Den röstande ska dock alltid ha möjlighet att ge uttryck för att han eller hon inte stöder något av alternativen. Fullmäktige ska i sitt beslut bestämma röstsedlarnas antal, innehåll och utseende.

Fullmäktige ska utan dröjsmål underrätta justitieministeriet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och vid en folkomröstning i välståndsrådet dessutom de kommuner som hör till välståndsrådet om sitt beslut.

4 §

Initiativ till folkomröstning

Ett initiativ till folkomröstning enligt 31 § i lagen om välståndsråden och enligt 24 § i kommunallagen ska specificera den fråga i vilken folkomröstning önskas. Initiativtagarna ska med sina underskrifter i initiativet intyga att de har fyllt 15 år och är invånare i välståndsrådet eller kommunen.

Initiativtagarnas underskrifter (*stödförklaringar*) samlas in på papper eller på elektronisk väg i ett datanät. Stödförklaringar som samlas in på papper ska vara egenhändigt undertecknade och innehålla uppgift om initiativtagarens namn och födelsetid samt i fråga om ett initiativ till folkomröstning i välståndsrådet också hemkommun.

Insamlingen av stödförklaringar på elektronisk väg i ett datanät ska ske med hjälp av stark autentisering enligt lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009).

5 §

Röstningsmyndigheter

Röstningsmyndigheter vid folkomröstningar är den välståndsrådesvalnämnd som avses i 12 a § i vallagen och den kommunala centralvalnämnd som avses i 13 § i den lagen samt de kom-

munala röstningsnämnderna. Kommunstyrelsen ska i god tid före omröstningen för varje röstningsområde som avses i 2 a § 1 mom. i denna lag eller, om flera röstningsområden har ett gemensamt röstningsställe, för varje område med ett gemensamt röstningsställe tillsätta en röstningsnämnd med iakttagande av vad som i 15 § i vallagen föreskrivs om tillsättande av valnämnder.

Om det har bestämts att en omröstning ska anordnas i samband med välfärdsområdesval och kommunalval, är de kommunala röstningsmyndigheterna centralvalnämnden som avses i 13 § i vallagen, röstningsområdets valnämnd och valbestyrelserna i anstalter enligt 15 § i vallagen samt de i 17 § i vallagen avsedda valförrättarna.

6 §

Röstningsmyndighetens sammanträden

Vid en folkomröstning i välfärdsområdet sammanträder välfärdsområdesvalnämnden och den kommunala centralvalnämnden första gången senast en månad före röstningsdagen och därefter när behandlingen av saken kräver det.

Vid en kommunal folkomröstning sammanträder den kommunala centralvalnämnden första gången senast en månad före röstningsdagen och därefter när behandlingen av saken kräver det.

7 §

Information om folkomröstningar

Föremålet och tiden för folkomröstningen, förfarandet vid omröstningen, röstningsställena och de alternativ som omröstningen gäller ska i god tid före omröstningen tillkännages på det sätt som välfärdsområdet eller kommunens tillkännagivanden görs kända. Vid en folkomröstning i välfärdsområdet kommer välfärdsområdesvalnämnden och den kommunala centralvalnämnden överens om ett ändamålsenligt sätt att informera om saken. Vid kommunala folkomröstningar sköts informationen av den kommunala centralvalnämnden. I fråga om information om folkomröstningar iakttas i övrigt 34 § i lagen om välfärdsområden och 29 § i kommunallagen.

8 §

Rösträttsregister

Den kommunala centralvalnämnden ska senast den 55 dagen före röstningsdagen meddela Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om den önskar få de uppgifter som ska tas in i rösträttsregistret i maskinläsbar form eller som pappersutskrift. På pappersutskrifter tillämpas vad som i 71 § i vallagen föreskrivs om vallängder.

Som rösträttsregister för en folkomröstning som anordnas i samband med välfärdsområdesval och kommunalval används rösträttsregistret för valet i fråga.

8 a §

Utarbetande och sändande av röstningshandlingar

Vid en folkomröstning i välfärdsområdet ska välfärdsområdesvalnämnden låta tillverka röstsedlarna och utarbeta röstningsanvisningarna för omröstningen samt se till att de sänds till de

kommunala centralvalnämnderna för vidare utdelning till de röstberättigade. De kommunala centralvalnämnderna låter tillverka övriga handlingar.

Vid en kommunal folkomröstning är det centralvalnämnden som utarbetar och låter tillverka alla handlingar.

Av röstsedeln ska det framgå hur den viks ihop, och den ska vara sådan att bevarandet av valhemligheten tryggas.

9 §

Sändande av brevröstningshandlingar

För brevröstning ska den kommunala centralvalnämnden senast den 19 dagen före röstningsdagen till varje röstberättigad i kommunen vars adress är känd sända de röstsedlar som det i det beslut som anges i 3 § bestämts att ska användas och ett valkuvert, följebrev och ytterkuvert åtföljda av röstningsanvisningar som nämnden har utarbetat samt vid en folkomröstning i välfärdsområdet dessutom de röstningsanvisningar som välfärdsområdesvalnämnden har utarbetat (*brevröstningshandlingar*).

Om en folkomröstning i välfärdsområdet eller i kommunen anordnas i samband med välfärdsområdesval och kommunalval, ska välfärdsområdesvalnämnden och den kommunala centralvalnämnden sända de röstberättigade endast de röstningsanvisningar som nämnden själv har utarbetat.

10 §

Röstning och återsändande av brevröstningshandlingarna

Efter att ha gjort sin röstningsanteckning ska den röstberättigade

- 1) i valkuvertet innesluta röstsedeln eller, om flera röstsedlar står till buds, den röstsedel som den röstberättigade har valt,
- 2) fylla i och egenhändigt underteckna följebrevet,
- 3) innesluta valkuvertet och följebrevet i ytterkuvertet, och
- 4) sända ytterkuvertet per post till den kommunala centralvalnämnden så att det kommer fram senast vid en av centralvalnämnden angiven tidpunkt, som kan vara tidigast klockan 18 onsdagen före röstningsdagen och senast klockan 18 fredagen före röstningsdagen eller, om folkomröstningen i kommunen anordnas endast som brevröstning, senast den tidpunkt som avses i 2 a § 3 mom.

11 §

Stämpling av röstsedlarna vid brevröstning

Om en omröstning har anordnats endast som brevröstning, behöver röstsedlarna inte stämplas.

12 §

Ogiltiga röstsedlar

En röstsedel är ogiltig

- 1) om valkuvertet innehåller flera röstsedlar eller någonting annat än en röstsedel,
 - 2) om valkuvertet är så bristfälligt eller upptar en sådan obehörig anteckning att röstningen enligt 63 § 2 mom. 1—3 punkten i vallagen borde ha lämnats obeaktad,
 - 3) om något annat än en röstsedel som välfärdsområdet eller kommunen har låtit trycka har använts som röstsedel,
 - 4) om röstsedeln är ostämplad, dock inte när röstningen anordnats endast som brevröstning,
 - 5) om på röstsedeln har skrivits den röstandes namn eller angetts något särskilt kännetecken på den röstande eller om någon annan obehörig anteckning har gjorts på den,
 - 6) om röstningsanteckningar har gjorts vid flera än ett av alternativen på röstsedeln, eller
 - 7) om röstningsanteckningen är så otydlig att det inte framgår vilket alternativ som har avsetts.
-

13 §

Räkning av rösterna och fastställande av resultatet

Vid en folkomröstning i välfärdsområdet ska centralvalnämnden i varje kommun senast den tredje dagen efter valdagen fastställa det röstetal som respektive röstningsalternativ har fått i kommunen samt det totala antalet röster och antalet ogiltiga röster som avgetts i kommunen och utan dröjsmål på det sätt som välfärdsområdesvalnämnden bestämmer meddela välfärdsområdesvalnämnden de fastställda röstetalen. När välfärdsområdesvalnämnden har tagit emot ett meddelande från samtliga kommunala centralvalnämnder ska välfärdsområdesvalnämnden utan dröjsmål fastställa resultatet i röstningen.

Vid en kommunal folkomröstning fastställs resultatet av den kommunala centralvalnämnden. Beslutet om fastställande av resultatet får inte överklagas genom besvär.

14 §

Tillkännagivande av resultatet

Välfärdsområdesvalnämnden eller den kommunala centralvalnämnden ska tillkännage resultatet av folkomröstningen på det sätt som tillkännagivanden offentliggörs i välfärdsområdet eller kommunen.

15 §

Bevaring av röstsedlarna

16 §

Försegling

Den kommunala centralvalnämnden bestämmer på vilket sätt försändelser till den kommunala centralvalnämnden ska förseglas i röstningsnämnderna och skaffar behövligt förseglingmaterial.

17 §

Kostnader

Kostnaderna för en folkomröstning i välfärdsområdet betalas av välfärdsområdets medel. Välfärdsområdet betalar ersättning för de kostnader som folkomröstningen har orsakat kommunerna.

Kostnaderna för en kommunal folkomröstning betalas av kommunens medel.

18 §

Tillämpning av vallagen

19 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om i denna lag avsedda myndigheters uppgifter får utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

20 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2022.

Nådendal den 29 juni 2021

Republikens President

Sauli Niinistö

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru